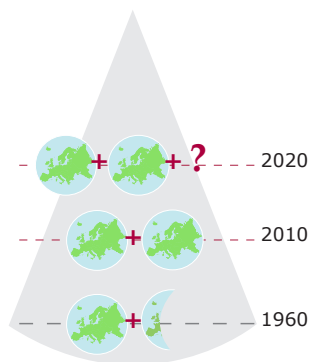

Globalna razsežnost

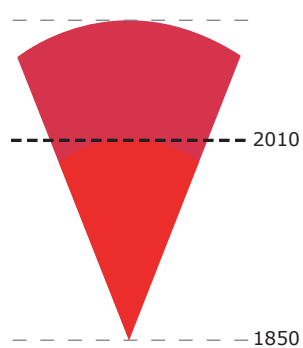
Na svetovni ravni grozi izumrtje 12 do 55 % izbranih vretenčarjev, nevretenčarjev in skupin rastlin. Med letoma 1970 in 2006 je bilo zmanjševanje prosto živečih vrst vretenčarjev zlasti zaskrbljujoče v tropskih (59 %) in sladkovodnih ekosistemih (41 %) (GBO3, 2010). Trenutno je zaščiteno le 0,7 % oceanov (WDPA, 2010). Delež krčenja tropskih gozdov se je med letoma 2000 in 2010 zmanjšal za skoraj 20 % (FAO), a je še vedno zelo visok: 13 milijonov hektarjev izgine vsako leto (kar je primerljivo s površino Grčije). V tem smislu se povpraševanje Evrope po naravnih virih širi preko njenih meja.

Evropska ekološka sled – svetovni vpliv se povečuje

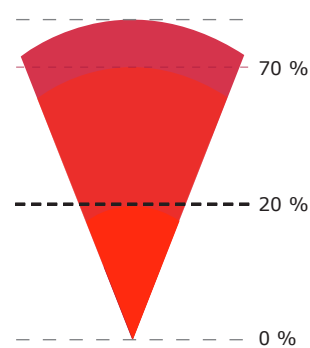
Evropa trenutno potroši dvakrat več, kot lahko njena zemljišča in morja proizvedejo. Organizacija Global Footprint Network ocenjuje, da se je v zadnjih 40 letih evropska ekološka sled povečala za 33 %. Evropa se mora soočiti z globalno razsežnostjo svoje potrošnje.

'V zadnjih nekaj stoletjih je človek povečal delež izumrtja vrst za 1 000 krat v primerjavi z deleži, ki so bili značilni v zgodovini Zemlje (MA, 2005).

Zakisljevanje oceanov – prvi znaki vplivov na prehransko verigo

Na svetovni ravni se je kislost oceanov v zadnjih 150 letih povečala za 30 % in sicer zlasti zaradi povečanih emisij CO₂ (UNEP). Povečana kislost v morskem okolju vpliva na preživetje številnih morskih organizmov, kar lahko posledično vpliva na mnogo vrst, ki se z njimi prehranjujejo.

Koralni grebeni – podcenjevanje odgovornosti EU

Izginilo je že 20 % svetovnih tropskih koralnih grebenov, ogroženih pa jih je dodatnih 50 %. Več kot 10 % svetovnih koralnih grebenov je v čezmorskih ozemljih držav članic EU (IUCN).

Evropska agencija za okolje

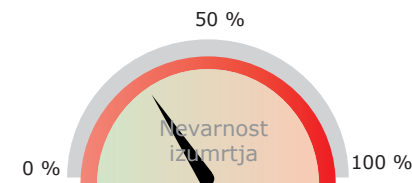
Evropski temelj biotske raznovrstnosti

Kje je Evropa leta 2010?

Vse več je dokazov, da se bo stanje mnogih ekosistemov kmalu poslabšalo ali pa se je celo že poslabšalo do točke, ko povratek ni več možen. Enako kot bi povišanje temperature na Zemlji za dve stopinji nad predindustrijskimi vrednostmi povzročilo katastrofalne podnebne spremembe, bi tudi izguba biotske raznovrstnosti prek določene meje imela daljnosežne posledice za delovanje našega planeta. Kje je ta meja, se zaenkrat še proučuje, a znanstveniki so si ob enem enotni, da sedanji tempo izgube biotske raznovrstnosti ogroža prihodnjo blaginjo državljanov v EU in po celem svetu (Evropska komisija, 2010).

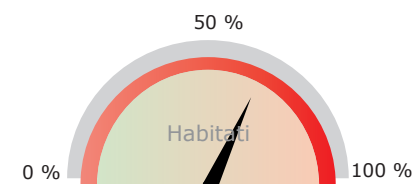
Vrste, ki jim grozi izumrtje

Do 25 % evropskih živalskih vrst, vključno s sesalci, dvoživkami, plazilci, pticami in metulji, je v nevarnosti izumrtja, zato so vključeni v regionalno rdečo listo EU (IUCN).

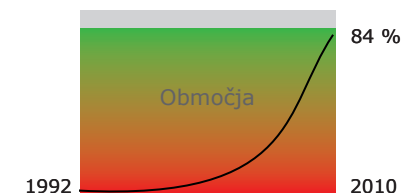
Slabo stanje ohranjanja

Za 62 % habitatov in 52 % vrst, ki jih zajema direktiva o habitatih EU, velja, da so v neugodnem ohranitvenem stanju (EEA-ETC/BD, 2009).

Razglasitev območij Natura 2000 – skoraj zaključena

Razglasitev kopenskih območij Natura 2000 v Evropi je skoraj zaključena. Veliko več truda je potrebnega za morska območja (EEA-ETC/BD, 2010).

Ekosistemi	Agrarni ekosistemi	Gozdovi	Travnje	Resava in grmišča	Močvirja	Jezera in reke
Storitve						
Poljščine/les	↓	↑			↓	
Živina	↓	=	=	=	↓	
Divja hrana	=	↓	↓		=	
Lesno gorivo		=		=		
Ribolov					=	=
Ribogojstvo					↓	↓
Gensko	=	↓	↓	=	=	
Sladka voda		↓			↑	↑
Urejanje						
Opraševanje	↑	↓	=			
Uravnavanje podnebja		↑		=	=	=
Zatiranje škodljivcev	↑		=			
Odpravljanje erozije		=	=	=		
Urejanje voda		=		↑	↑	=
Čiščenje vode					=	=
Odpravljanje nevarnosti					=	=
Kulturne storitve						
Rekreacija	↑	=	↓	↑	↑	=
Estetske storitve	↑	=	=	=	↑	=

Stanje v obdobju 1990 – danes

■ Izboljšanje
 ■ Mešano
 ■ Poslabšanje
 ■ Neznano
 Se ne uporablja

Ekosistemske storitve v EU

Ekosistemske storitve se še vedno poslabšujejo

Večina ekosistemskih storitev v Evropi je obsojenih na „propadanje“ – ne morejo več zagotavljati najboljše kakovosti in količine osnovnih storitev, npr. opraševanja pridelkov, čistega zraka in vode ter uravnavanja poplav ali erozije (projekt RUBICODE 2006–2009; morski ekosistemi niso vključeni).

Gibanje po obdobjih

- ↑ Pozitivna sprememba med obdobjema 1950–1990 in 1990 do danes
- ↓ Negativna sprememba med obdobjema 1950–1990 in 1990 do danes
- = Ni spremembe med dvema obdobjema

Nevarnosti

Glavni razlogi za izgubo biotske raznovrstnosti so spremembe naravnih habitatov. Te nastanejo predvsem zaradi intenzivnih sistemov kmetijske proizvodnje in opuščanja zemljišč, gradnje in prometa (razdrobljenost), prekomernega izkoriščanja gozdov, oceanov, rek, jezer in zemlje, vdora tujih vrst, onesnaževanja, in – vedno bolj – podnebnih sprememb. Vse politike, ki želijo biti učinkovite pri ohranjanju in obnavljanju biotske raznovrstnosti v Evropi, morajo obravnavati te nevarnosti.

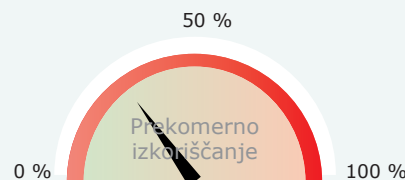
Izguba habitatov – glavna skrb

70 % vrst je v nevarnosti zaradi izgube habitatov (IUCN). Število poljskih ptic se je med letoma 1990 in 2007 zmanjšalo za 20–25 % (Eurostat, 2010).

Prekomerno izkoriščanje – potreba po večji trajnosti

30 % vrst je v nevarnosti zaradi prekomernega izkoriščanja (IUCN). Na primer: ribolov 88 % staležev je nad največjim trajnostnim donosom (ICES, 2008), ribolov 46 % staležev pa je zunaj varnih bioloških meja, kar pomeni, da se staleži ne morejo obnoviti (EEA, 2010).

Onesnaževanje – izboljšanje na nekaterih območjih

Kljub izboljšanju na nekaterih območjih, je 26 % vrst v nevarnosti zaradi pesticidov in gnojil, kot so nitrati in fosfati (IUCN).

Invazivne tuje vrste – čedalje pogostejši pojav

22 % vrst je v nevarnosti zaradi invazivnih tujih vrst (IUCN).

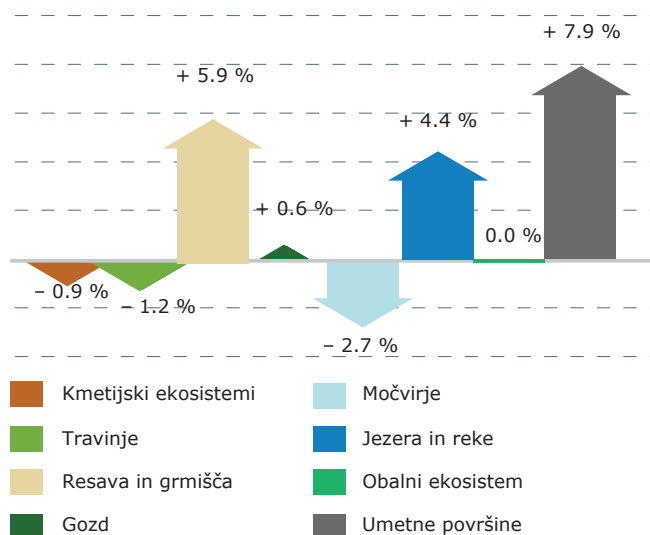

Podnebne spremembe

Opažajo se spremembe pri razporeditvi habitatov in vrst ter širjenje puščav. Podnebne spremembe sovplivajo in pogosto poslabšujejo druge nevarnosti.

Ekosistemi

Spremembe ekosistemov med letoma 1990 in 2006

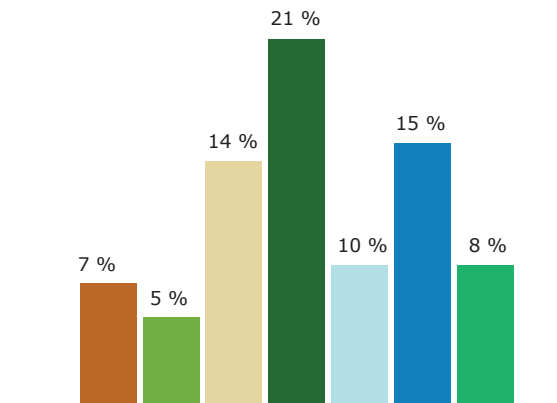

Nadaljnje izginjanje naravnih območij

Zadnji popis Corine Land Cover inventory (EEA, 2010) prikazuje stalno povečevanje umetnih površin (npr. mestnih območij, infrastrukture) in opuščanje kmetijskih zemljišč, travinja in močvirij v Evropi. Naravni travniki se še vedno spreminjajo v orna zemljišča in pozidane površine. Izguba močvirij se je upočasnila (okoli 3 % jih je izginilo v zadnjih 16 letih), vendar je Evropa že izgubila več kot polovico močvirij pred letom 1990. Ekstenzivna kmetijska zemljišča se spreminjajo v bolj intenzivne oblike kmetijstva in deloma v gozdove.

Izkoriščanje naravnih virov na trenutni stopnji stalno zmanjšuje biotsko raznovrstnost in uničuje ekosisteme. Preprosto imenovanje zaščitene območij ni dovolj, da bi se zaustavil ta upad. Biotsko raznovrstnost je treba nadalje vključevati v druge zadevne politike (kmetijstvo, ribištvo, energijo, promet, strukturne politike in razvoj). Evropska agencija za okolje in Evropska komisija sta za nadzor napredka in merjenje trendov po letu 2010 razvili osnovo – pregled trenutnega stanja biotske raznovrstnosti, da bi se vzpostavila osnova dokazov, ki je potrebna za nadgradnjo ukrepanja EU pri takojšnjem soočanju z globalno krizo biotske raznovrstnosti. Več informacij je na voljo na www.biodiversity.europa.eu.

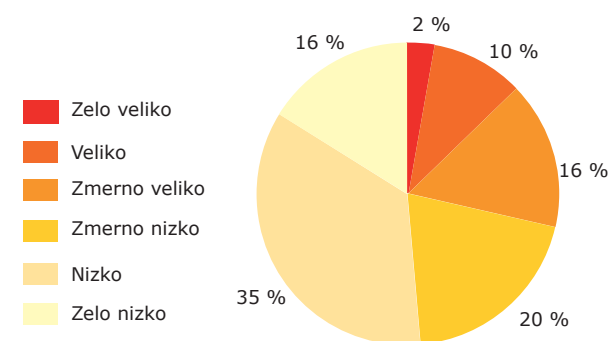
Ugodno stanje ohranjanja habitatov

Habitati in ekosistemi – na splošno slabo stanje ohranjanja

Poročilo o napredku za člen 17 direktive o habitatih EU za obdobje 2001–2006 navaja, da je stanje ohranjanja vrst in habitatov v glavnih ekosistemih skromno. Glede na ekosistem je delež habitatov v ugodnem stanju ohranjanja med 5 in 21 %.

Razdrobljenost v EU-27 (% celotne površine)

Razdrobljenost ogroža zeleno infrastrukturo EU

Razdrobljenost skoraj 30 % zemljišča EU-27 je zmerno do zelo velika zaradi širitve mest in razvoja infrastrukture. Razdrobljenost vpliva na povezanost ekosistemov in njihovo stanje ter sposobnost zagotavljanja storitev (EEA, ETC/LUSI, 2010).